

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny” és „Felső Torontál”
POLITIKAI LAP.
Megjelenik: Csütörtökön és Vasárnap.

Előfizetési díj:
Póstán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egy szám 20 fillér.

Vásároljunk csak hazai ipar terméket. Azt a kereskedőt, a ki Magyarországon előállítható árukat külföldről szerez be, — ne támogassuk. Azon kereskedő hirdeteit, ki üzletét hazai árukkal szerelte fel, a legolcsóbb áron közöljük.

Közgazdasági szakoktatás.

Az általános ipari és kereskedelmi pangás, mely már évek óta tart s egyre ijesztebb arányokat ölt, már nagyon sok gondolkodó elmét foglalkoztatott. A megoldását ennek az állapotnak azonban még sekisem találta meg. Marad minden a régiben s iparosaink meg kereskedőink annyira megszokták a panaszkodást, hogy már nem is panszokdnak.

A legsajnálatosabb azonban ebben az állapotban az, hogy maguk az iparosok és kereskedők, tehát az első sorban érdekeltek mitsem tebetnek helyzetük javítása érdekében. Elvégre természetes akadályai a fejlődésnek nincsenek. Háború, dögvész stb. nem pusztították ez országot, tehát mégis kell lennie egy eszköznek, melynek segítségével kivezethetnénk ebből az áldástalan helyzetből.

Igen ám, csak hogy ki találja meg ezt az arkanumot?

A kormány a maga hatáskörében megtett majdnem mindent, amit tehetett, cselekedjenek hát az iparosok és kereskedők is, ez ott most a jelszó. És ime itt rejlik a hiba. Sajnáljuk, de ki kell mondanunk, hogy úgy az iparos mint a kereskedő-osztály nagyrésznél hiányzik a kellő gazdasági intelligencia, melyre az ilyen abnormális időkben feltétlenül szükség volna.

A sok baj között most leginkább a közgazdasági kérdésekben mutatkozó tájékozatlanság tűnik szembe. Ebben az irányban nagy mulasztásokat kell pótolnunk. Oda kell hatnunk, hogy a közgazdasági ismereteket már az alsóbb iskolákban könnyen felfogható módszer szerint tanítsák. Vagyis nemcsak az egyetemeken vagy a felsőbb iskolákban tanítsák a gazdasági ismereteket, hanem a polgári, reál vagy gimnáziumok alsó osztályaiban is, hogy alap-

fogalmakat szerezzenek maguknak azok is, kik tanulmányaikat be nem végezhetik. Ha ma ily módon előkészített gyárosokkal és kereskedőkkel bírnánk, bizonyára gyorsabban lábalhatnánk ki abból a gazdasági tespedésből, melyből most semmikép sem tudunk kilábalni.

Telepítés és parcellázás Erdélyben.

Daranyi Iggáz földmivelésügyi miniszter — mint értesülünk — a legközelebbi napokban Erdélybe utazik több napig tartó tanulmányutra, mely összeköttetésben áll a földmivelésügyi miniszter által tervbevett nagyobb telepítési és birtokfelosztási akezióval. A miniszter ugyanis még az idén a törvényhozás elé egy telepítési és birtokföldarabolási (parcellázási) törvényjavaslatot szendékozik beterjeszteni, mely hivatva lenne sok eddig fenálló bajon segíteni. Ugyanebből a célból a földmivelésügyi kormány legutóbb Erdélyben telepítési szempontból rendkívül fontos nagy erdő- és birtokvásárlásokat eszközölt és még nagyobb vásárlások dolgában folyamatban vannak a tárgyalások. A földmivelésügyi miniszter ezen akeziója iránt politikai körökben igen nagy érdeklődés mutatkozik.

Védekezés.

(A tanév megnyitása alkalmából.)

Elvész a nép, mely tudomány nélkül való.

Annak a jelszóra hangzott el ez az igazság, kinek bölcsesletében a bonczoló kritika évezredes vizsgálódás után sem talált egy szemernyi szofizmat, kinek szíve elég nagy volt az egész emberiség befogadására, ki maga az igazság és szeretet megtestesülése volt.

És azt a kimondott igazságot szentesítették a történelem tanuságai is, ma pedig azon nemzet fennállása és boldogulása a legbiztosabb, mely azon igazságon alapszik.

A nemzet művelődésére szolgáló intézményeket fontosságuk szerint klaszifikálni nagyon fölösleges fáradság és céltalan törekvés volna, mert hiszen azok egész összegükben csak akkor felelnek meg feladatuknak igazán, ha egyenként is a maguk szűkebb körében teljesen betöltik feladatukat, de egyszermind egymással kapcsolatosan összhangzó egészet képeznek.

De mindenesetre jogosult annak mérlegelése, hogy a közművelődési intézmények közül melyik az, mely a

nemzet zömének, óriási tömegének szellemi életét és lelki világát irányítja, istápolja, mely a nemzet millióit látja el a szükséges ismeretekkel, készíti az életre, bocsátja az élet küzdelmeibe és hivatása, hogy e küzdelem sikeres megoldásához szükséges szellemi fegyverekkel ellássa a lelkében, szívében megépítse azon erkölcsi alapot, mely az élet ezerféle csábításaival szemben becsülettel megállni képes tegye.

A nemzet millióinak józan felvilágosultsága és erős erkölcsi érzülete képes csak ellenállni azon téveszméknek, melyek többé kevésbé tetszetős formába burkoltan hadat izennek mindennek, a mit a józan ész, a társadalmi és nemzeti érdek és az erkölcsi érzet szentnek és tiszteletreméltónak tart.

Ebben rejlik a népoktatási intézmények rendkívüli fontossága, de csak akkor felelnek és felelhetnek meg igazán feladatuknak, ha azok teljes mértékben érvényesülhetnek.

A tudákoság legtöbb esetben rosszabb a tudatlanságnál. A felforgató eszmék rendszerint azok körében tesznek legnagyobb hódításokat, kiknek értelmét megérintették az ismeretek, de ott gyökeret nem vertek és csak zavaros fogalmakat és képzeteket alkottak és e miatt a helyes ítélet és következtetés képességével nem bírnak. A sejtelmes ismeretek kaoszában tévelygő értelem a légfogékonyabb a tisztán külső látszat iránt, a legfogékonyabb azon téves eszmék iránt, melyek csábító ígéretekkel töltik el a lelket és a társadalmi különbözőségek összehasonlításából az uralkodó rend, a fennálló viszonyok igazságtalanságát egyes osztályok büneiül róják fel, ezen állapotok minden áron való megszüntetéséből a közboldogság megteremtését ígérik.

Ez ellen kell megedezni a milliók értelmét, szívet, lelkét, eltöltvén azt a józan ismeretek azon mértékével, mely a helyes ítélet megalkotására képesít, azon érzelmekkel, melyek biztos erkölcsi alapot nyújtanak, s mely érzelmek közt a hazafias érzés, a hazaszeretet a legbiztosabb védbástyát nyújtja mindazon tanoknak a lélekbe szűrődése ellen, melyek megtagadják még azon földszentsége iránti hitet is, melynek po-raival az elődök hamvai vegyültek.

Ilyen szempontokból kell mérlegelni a népoktatási intézmények fontosságát s ha így mérlegeltük, akkor teljes értéke szerint fogjuk méltányolni is, mert ebben a felforgató eszmék terjedése ellen a legjobb védelmet találjuk.

M . . . . s.

HIREK.

Távozó hirlapíró. A „Torontál” segédszerkesztője Sz. Szigethy Vilmos hirlapíró a laptól megvált és a „Szegedi Napló” kötelékébe lépett. Ez alkalmából a Torontál a következőket írja: Sz. Szigethy Vilmos, hirlapíró, ki 5 éven keresztül volt a „Torontál” munkatársa, majd segédszerkesztője, szeptember 1-én megvált lapunktól, hogy a „Szegedi Napló” kötelékébe lépjen. Öszinte sajnálattal látjuk e jeles tehetségű páratlan szorgalmu és kötelességtudó fiatal hirlapíró távozását, de másrészt örülnünk kell, hogy kiváló talentumát nagyobb lapnál érvényesítheti. Lelkünk egész melegével kívánjuk, hogy Szigethy Vilmos kint a nagy világban ugyanannyi szeretettel és elismeréssel találkozzék, amennyivel itt szülővárosában körülvették. Szép tehetségénél, kifogástalan jelleménél és előzékeny modoránál fogva megérdemli, hogy az újságírók legjelesebbjei között említsék a nevét. — A „Torontál” technikai személyzete tegnap a Schmidt-féle vendéglő kertjében távozó kollégának tiszteletére bucsulakomát rendezett, melyen mintegy 30-an vettek részt kollégái és barátai közül. A jóízű vacsora közben számos sikerült felköszöntőben ünnepelték a távozót. Kellemes meglepetést szerzett a társaságnak a „Polgári dalárda” szép szerenádja, melylyel a fiatal poétát azért is kívánták kitüntetni, mivel ő írta meg annak idején a dalárda jel-szavát.

Hetefél millió korona adóhátralék. Torontálmegeye közigazgatási bizottsága, mint Nagybecskerekéről jelentik, ma tartotta havi ülését. A napirend során a pénzügyigazgató előterjesztette jelentését, mely szerint a megye közönsége 6.700.000 korona adóhátralékkal adósa a kincstárnak.

Dániel Ernő báró diszporgársága. Tegnap érkezett a fővárosba Pancsova város polgármesterének vezetése alatt a város legelőkelőbb polgáraiból alakult küldöttség, hogy Dániel Ernő báró volt kereskedelemügyi miniszternek és a pancsovai választókerület országgyűlési képviselőjének átnyujtsa a diszporgári oklevelet, a mely szerint Pancsova városa diszporgárává választotta. A város polgármestere, mint a küldöttség vezetője, szép beszédben méltatta Dániel Ernő báró érdemeit. Dániel Ernő báró meghatóan köszönte meg a kitüntetést és a küldöttséget meghívta ebédre, a melyet a Park-Klubban adott.

A kisiparosok és a helyi piacok. A kereskedelmi miniszter a kereskedőknek jogosult kívánságára általános érvényességgel elrendelte annak idején, hogy a kisiparosok csak a heti piacon rakódhatnak ki árukkal. Ezen a nagyon helyes intézkedésen most — úgy látszik — rést akarnak ütni a nálunk oly gyakori kivételek statálása által úgy, hogy maga a rendelet megvan ugyan és ha a kereskedők ismét elkezdenek panaszkodni, az orruk alá dörgölik ezt a rendeletet, tényleg azonban annyi kivételt engednek alóla, ahány ipartestület és község csak kérelmezi. Legutóbb Nagybecskerek városa és az ottani ipartestület irtak föl a miniszterhez a kereskedők jogos érdekeit védő rendelet ellen és a miniszter ur sietett is kegyesen kivitelképen megengedni, hogy saját készítményeiket akár mindennap árusíthatják a piacon, tekintettel a nagybecskerekéi kisiparosok

sanyaru megélhetési viszonyaira. Kíváncsiak vagyunk, hogy kitől szerezte a miniszter ur azt az információját, hogy az ország annyi száz meg ezer községe közül éppen Nagybecskereken megy legrosszabbul a kisiparosok dolga. Tudomásunk szerint sehol sem veti föl őket a jó mód, de ez nem ok arra, hogy a szintén nagyon rossz borbén levő kereskedők jogos érdekeik rovására istápolják őket. Van arra sok más mód is, de hát persze így kényelmesebb.

Aréna. Mint a futó tűz terjedt el aug. 30-án reggeli hét óra után a hír: ég a Kadáék Arenája.

Nagy néző, kíváncsi közönség verődött össze a vész helyén, hogy lássa pusztulását, mintegy utolsó felvonást, annak az épületnek, mely év tizedeken át egyedüli hajléka temploma volt a magyar muzsának, a magyar Tháliának. Régi óta nem játszottak már benne, egészen feledésbe ment, pedig a hetvenes évek végén egészen a kilencven és évek közepéig az volt nekünk az Arena, a mi a franciák nak a Teatre France; büszkeségünk. — Ez az egyszerű faalkotmány, annak idején többet a magyarosítás terén mint akár melyik kultur intézetünk. Deszkáin megfordult Magyarország valamelyi művésze. Micsoda örömmel jártunk akkor a szinkörbe. Magyarok, németek, szerbek vételkedtünk egymással a lelkesedésben. Virág zápor fogadta az ének-szók minden fellépését. Minden este zsufolt ház volt. Vetélkedtünk a taps-kihívásban, pedig akkor a szerb intelligenciáról azt tartották, hogy „omladinista” hogy a magyar alkotmány ellen dolgoznak alatomban. Ma mindenki jó hazafiának tekinti őket, még sem járnak a magyar színházba. Jól emlékszem vissza, mikor Dalnokyné és Krieger Kornélia magyar dalait szakodó esőben esernyők alatt hallgattuk végig, mert akkor még csak a színpad állott tető alatt. A Kadáék arénájában aratta a délidéken Tamásy A falu rossza, A csikosban babérjait. Molnár György a kiváló művész Skapespiere szerepeiben. Hegyi Aranka Karag, Kopácsy Juliska, Niko Lina, Gerőfiné, Erdélyi Marietta, Polgár Fany és a vidéki színművésznők számos más tagja itt hódítottak a magyar művészetnek. Mátrai, Balogh Bélát, Gerőfy, Latabárt, Szentgyörgyit, Mihályfit, Ujházyt, Vöröst, Polgárt, Némethet, Iványit, Kis Pistát, Vidort, sokszor láttuk e színpadon. Réményi a világhírű hegedű művész itt játszotta el a „Repülj fecskémet”. A német színészek Leszl társulata (a gyapju utcai színház tagjai) Rémay társulata, a szerb nemzeti színház tagjai a Kadáék kis szinkörében éltek talán dicsőségük legszebb napjait. Most két díszes színesarnoka van városunknak (a Bohn és Nemzeti szálló színtermei) mégis alig bír megélni benne csak egy hónapra is a magyar színészet, noha a magyarság háromszor akkora, mint volt annak idején. Mikor a Bohn szálló (1896) és Nemzeti szálló díszes színtermét felállították egy csapásra végleg bezárultak az aréna kapui, a mik, úgy is elvéve nyíltak meg polgári tánc mulatságok alkalmából. Most mikor látom a szüfetékon keresztül a pusztító elemet előtörni és a tüzoltó irtó csakányát, önkénytelenül eszembe jutnak a régi jó idők, a mikor még tudtunk lelkesülni és áldozni a magyar színészetért. Eszembe jut minden, azok a nagyszerű szinte művészi színvonalon álló műkedvelői színi előadások, a melyekben közreműködtem én is. Az aréna elpusztulhat, emléke azonban egybe van forrva a magyar színészet történetével Nagy-Kikindán a melyben nem kis érdeme van Kadáéknak is. „Sa—Nyi.”

Új passzus lesz. A földművelésügyi miniszter az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló törvényt a jövő év január 1-ével életbeleptetni

szándékozik. Ennek folytán a nevezett időpontban a marhalevelek bélyegilletékei megváltoznak; két évesnél idősebb ló és szarvasmarha után darabonként 20 fillér, két évesnél fiatalabb ló és szarvasmarha, valamint korra való tekintet nélkül minden öszvér, szamar után 12 fillér, juh, kecske és sertés első darabja után 4 fillér, minden további darab után 2 fillér bélyegilleték lesz fizetendő, s ezen illetékek szerint kiállított őrlapok bocsáttatnak forgalomba. Ebből kifolyólag a pénzügyminiszter figyelmezteti a törvényhatóságokat, hogy a most forgalomba levő őrlapok megrendelésénél csak a szükségnek megfelelő, azt a mennyiséget szerezzék be, mely a folyó év végéig elegendő lesz; nehogy a mostani őrlapokat nagy mennyiségben kelljen megsemmisíteni, ami az azokkal való leszámolást nehezítené.

Állategészségi felügyelőség Temesvárott Hirt adtunk róla a közelmúltban, hogy az állategészségügy államosítása, tekintettel azokra a nagyszabású előmunkálatokra, melyekkel a végleges rendezés jár, csak jövő év közepe felé fog élelbe lépni. Legilletékesebb helyről vett biztos értesülésünk szerint Darányi miszinter ujjában másképen rendelkezett. A miniszter ugyanis nagy súlyt helyez arra, hogy tárczájának egy legfotósabb ágában semmi fönnakadás be ne álljon, azért is elrendelte hogy a törvény végrehajtásával járó munkákban a nyári szünet alatt is foglalkozzanak. A munka folyik is serényen s minden lehető megtesznek, hogy jövő év január elsején már az új rend legyen hatályban. Addigra ki fogják nevezni az állami állatorvosokat is, számszerint mintegy 600-at. Az állategészségügyi közszolgálat államosításával az ország hét állategészségügyi kerületbe lesz beosztva. A kerületek székhelyei Pozsony, Veszprém, Budapest, Kassa, Nagyvárad, Temesvár és Kolozsvár városok lesznek. Az állategészségügyi kerületek élén állategészségügyi felügyelők fognak működni.

Az Emke gyűjtők jövedelme. Egy csinos grafikai táblázatot kaptunk, rikitó vörös színnel ábrázolja az Emke-gyűjtők fogyasztásának emelkedését hónapról-hónapra. Derék munkát végzett ez a kis gyűjtő, kiszorított sok külföldi gyűjtőt és az Emke szép és hazafias czéljaira 516030 koronát jövedelmezett. Ha meggondoljuk, hogy a jövedelem a közjó számára tulajdonképen senkinek sem került áldozatába és avval szaporítható, hogy mindenki az ő krajezárijáért magyar gyűjtőt követel osztrák helyett, akkor bámulnunk kell, hogy még mindig annyian csupa közönyből a mindenféle osztrák gyűjtőt fogyasztják.

Tolvaj inas. Gyönyörűséges mákvirággá nőtte ki magát Bogosavlyev Mladen fia Iván, a ki már vagy három év óta lopkodja gazdáját Radonits Istvánt, kinél a szabómesterséget tanulta. Tolvajlásainak számát sem fudják. Többször észrevették, hogy el-eltűnik valami tárgy, vagy egy-két hatos s néha egy korona, de senki sem gyanakodott a becsületesnek hitt Ivánra. Mig végre a napokban ismét lopott és akkor rajtakapták és akkor kitűnt az is, hogy egy sárgeréz mozsarat, — mely szintén hiányzott — is elvitt és 3 kornna 50 fillér erejéig zálogba tette, azalatt pedig, míg a zálogos a becsapott mozsárról a czédulát kiállította ellopott egy ott fekvő revolvért és így dupla haszna volt, hogy a zálogházban járt. A lopott pénzeket ezután traktálta bajtársait, kik végre árulói lettek. A tolvat most a rendőrség kihallgatta s miután többrendbeli csinyje rábizonyult, az ügyész-

séghez szállította át, hol majd megérdemelt büntetését megkapja s tán megjavul.
Ajándék a muzeumnak. Kron Péter kis teremiai lakos a magyar nemzeti muzeumnak egy Hunyadi Janos féle denárt ajándékozott.

Átalakítások a Curiában. A kir. törvényszéki épület helyeiségben, mint értesülünk, az ősz folyamán nagyobb átalakításokat fognak eszközölni. A munkálatokra vonatkozó költség előirányzatot már jóvá is hagyták. A nagy lejárót a zord időjárás ellen üveg ajtókkal fogják ellátni. A kopott homok kő lépcsők helyett pedig márvány lépcsőket alkalmaznak művészi kivitelű kovácsolt vasból készült korláttal. Az egész átalakítás valami 8000 néhány száz koronára van előirányozva.

A boldog aggkor.

— Szentesi levelezőnkől. —

Az élet re. des körülményei között, örömet s boldogságot inkább érez a gyermek, kinek játéknál egyéb gondja nincs, mint akár az ifju, ki szomjuhozva keresi korának örömeit vagy akár a férj, ki munkáját szereti s annak gyümölcseit élvezni leginkább sajnálatra méltó bizonyára az, ki elérve az aggkort szeretteinek ragaszkodásában is csak akkor gyönyörködhetik, ha egészséges. Valóban különösen ebben a korban olyan kincs az egészség, melyre ugyan jól kell vigyázni. Ha valamely eset folytán elveszítjük egészségünket, mily boldogság, ha újra föltalálhatjuk s mily megnyugvás az élet még hátralevő napjaira. Vigyáznunk kell, hogy egészségünk nagy rázkodtatásnak ne legyen kitéve; a legfontosabb elővigyázati rendszabály az, hogy vérünk tisztaságát, erejét megőrizzük. Csak akkor tudunk a betegségeknek ellentálni, melyeknek nagy hatalmuk van az elgyengült szervezetben. Csak a vér ereje biztosíthat, egészséges aggkort gyengeség nélkül. A bánat, szomorság, mely mind nekinek sorsa nem győz le oly gyorsan s könnyebben elviselhetővé teszi a lelki és testi szenvedéseket. A vérnek egy hatalmas helyreállítója bámulatos eredményt ért el gyermeknél, ifjúnál és öregeknél. Elmondjuk Berényi Istvánné urhölgy (Szentes) esetét, ki oly nagy korban is vissza tudta nyerni virágzó egészségét.

— Jóllehet előrehaladott koru vagyok — írja — a Pinkpíllákat olyan eredménnyel alkalmaztam, a minőt hatvan éves korom mellett már igazán nem reméltem. Ma igen jól érzem magam és boldog vagyok, hogy önt fölhatalmazhatom soraim közlésére.

A Pink pílulák, mint a vér legjobb helyreállító minden a vér gyengesége által létrejött betegséget a legnagyobb sikerrel gyógyítanak. Ilyen a vérszegénység, a sargaság, idegbetegségek, gyomor- és bélbajok, reuma és izomgyengeség.

A Pink-pílula kapható Magyarországon a legtöbb gyógyszerertárban. Egy doboz ára 1 ft 75 kr. és hat doboz 9 ft. Magyarországi főraktára: TÖRÖK JOSEF gyógyszerertárban, Budapest, Király-utca 12.

REGÉNY.

Kirándulás Fiuméba.

Írta: **KRIK KRAK.**

Csak úgy szakadt az eső!

Szent ég, mi lesz ebből? Ha ez így tart egész utazásom alatt, akkor valószínűleg hajón érek oda a hova szívem vágyik; pedig nem tengeren, nem vizen, hanem termékeny földön, s ékes hegyeken keresztül, nem hajón, hanem külön vonaton akarok és fogok utazni.

Szakadó eső, sáros ruha, zsufolt kupé, 33 órai szoba, azaz kupé aristom, 1333 kilométer hosszú utvonat, gyenge lámpafény, sötét éj, éhség, szomjuság, unalom.

Br! Rettenetes kékutazás! Midőn

mindezekre gondoltam, megbántam, hogy bátorkodtam e szép világra születni; de még jobban megbántam, hogy azt az ostobaságot és szörnyű merényletet követtem el, hogy vállalkoztam a délmagyarországi tanítókkal kékutazásra indulni — Fiuméba. Ugy kell nekem, megjövendőték ezt a jó barátaim.

Szerettem volna vissza fordulni, szerettem volna megugrani, mint a körtelopo suhanc az éber főkapitány ur kertjéből. — Fájdalom! nem lehetett. Podgyászom feladva, jegyem megváltva volt.

Nemes rezignációval megadtam magamat, s Titán Laczi merészségével vártam jövendő rettenetes sorsomat. Tűröm, a meddig türelem, gondolám, azután majd lesz Béléfutás; futok erre, futok arra, futok haza a kényelmes, puha ágyba, ringó pamlagra. Igazán, nagy gyarlósága az emkereknek, kékutazásra vágni és vállalkozni, ahol ezernyi ezer kellemetlenség éri léptenyomon az embert, hozott odahaza az édes kényelem csábitólag kandikál minden felől.

Hiába, a „tanulmány“, a „látó-vág“, a sport a turista, a nép és országismert, mind oly lüktető érzet, mely az embert kiragadja a kényelem puha öléből, s eltűret vele egy szekér, nem, egy vagon, talán egy „Baross“ hajó kellemetlenséget.

Hiába, na, tudásra, látásra gyönyörre születünk. Ez sorsunk; s ezt végig kell táncolnunk, mint a legszebb esárdást.

Egykedvűen bámultam a folyosó tarka-barka reklámképeit, mint a kinek ninas hasznosabb dolga. Az óra lassan percegett; az eső szilajul csapkodott, és a lucskos, átázott kékutazó közönség vulgo tanítósa rohamosan rohant be. Egész parapléerdő tűnt elő. — Folyosó és váró termek élénkületi kezdenek. Zsibongás, lárma és esővíznek lecsorgása dominálja a helyzetet.

— Szervus Bélé! szól egy pedagógus. Rosz kezdet; jobb volna otthon cigarettázni.

— Jaj, édes Sarikám, de átáztál, csupa víz, sár, lucskok vagy, szól a bájos kis ovodás; nagyon szépen vagyunk, jobb volna otthon . . .

— A tükörbe kandikálni, egészít, ki a mondatott, a rosz nyelvű Pista.

— Hallgasson maga, vág vissza a bájos kis ovodás, a maga nyelve szur, mint a darázs fulánkja, egyebet se tud, csak a nőket cáfolni, azt gondolja, mi mást se teszünk, csak a tükör előtt állunk.

— Bocsánat ígöző nagysád . . .

— Semmi bocsánat; menjen, mert fejére ütök e vizes esernyővel, hogy beszakad avadonat uj kalapja.

— Pedig kár lenne érte, még ki sincs fizetve.

A helyzet változik. A sokadalom nő, mint a dagadó áradat. A pénztár ablakának zöld függőnye gyorsan szétválik. Rohanni! Direkcio a pénztár. És a vitélő angolok nem csinálták oly hatalmas kirohanást Ladysmithből, mint a bájos és nem bájos pedagógusok a — pénztár ellen.

— Itt biztos halál, vagy legalább is egypár gyöngéd oldalborda betörés

lesz, gondolám, a szorougó és megrekedt „mestereket“ vizsgálva, ha valaki közbe nem lép.

A „valaki“ én voltam. Oda rohantok, kérem; urak, hölgyek, így nem haladunk; erre be, erre ki; ez a rend. Szavaim eredménytelenül hangzottak el a pusztaban, pardon, az elősarnokban. Roppant nagy itt a lelkesedés! Szétnézek segítő, mentőt keresve. És csakugyan találtam. Méltóságteljesen lépett elő a rendnek hű öre.

— Ide, ide, rendőr, szólék a közelgő Mihaszna Andrásához, ki nagy tekintélyben elfoglaláshelyét, és leve rend, meg pedig nagy rend.

— Beszállni! szól a várva várt érces hang.

Szent Kleófás! Milyen fölfordulás! A tengernyi bőrönd csomag, skatulya, kosár, esernyő, napernyő, felöltő, szűr, por- és sárköpenyeg mind, mind mozgásba jő. Általános roham. Mindenki jó helyet, vig társaságot keres; és van lótas-futás, ki-, be-, fel-, leugrás. Én a sors szeszélyére és a kalauz kegyes kegyére bízom magamat. Legyek utolsó, csak itt ne maradjak; s ha éppen itt is maradnék, nem lenne világra szóló csapás. Csak hat fényes koronám banná meg.

Végre is a kalauz bekalauzolt egy „kényelmes“ szakaszba. Csak öten valánk. No, ez türelem, gondolám; de nem így az én Tóni barátom. Neki „sokan“ valánk; ő nagyobb kényelmet szeret és tud is szerezni a vonaton, neki már nagy jártassága van az ilyen dologban. Csak a „kalauznyelvet“ kell érteni. — Intett és távozott. Én a sarokba vetém magamat, s örvendtettem, hogy „helyen“ vagyok. Kis vártatva Tóni barátom mosolygó arcal jelent meg az ajtóban, jelezve, hogy megvan a „nagyobb kényelem“. Táská kezbe és megrakodtan vonultunk ki és be a „nagyobb kényelembe.“ Csak hárman valánk, mi jó barátok.

— Ez aztán kényelem, mondám, elnyújtózkodva az egyik oldalon, a másikat nekik hagyva.

— Csak érteni kell a „kalauznyelvet“, mondá a Tóni barátom önérettel. Én soha sem utaztam kényelmetlenül, nekem mindig jutott még külön szakasz is, akár egy vasuti direktornak. Érteni kell hozzá!

És nagykényelemben elhelyezkedünk.

(Folytatás következik.)

Közgazdaság.

A selyemtermelés Magyarországon ma már kifejlett kereseti ág és nem tekintendő olyan mellékkeresetnek, a melyet csak mesterséges uton lehet életben tartani. A selyemtenyésztés hazánkban úgy megismosodott, hogy képes volt kiállani az a válságot, mely az utóbbi években az egész világon fenyegette a selyemtermelést. Nem riasztotta el a lakosságot a selyemtermeléstől az a körülmény sem, hogy az utóbbi években a selyemgubók beváltási árát jelentékenyen le kellett szállítani közel 25%-kal. E miatt ugyan kevesbedett a termelők száma egy ideig, mihelyt

azonban újból javult a helyzet, a teemelők száma megint a régi arányokban kezd őrvedetesen szaporodni. Az 1900. évi termelési eredményről tanúságot tesznek a következő adatok:

Az 1899. évben 79.928 család foglalkozott selyemtenyésztéssel és 1244.718 kiló gubót termelt. Az 1900. évben már 87.700 térmelő volt és ez a mostanig tudomásunkra jutott adatok szerint 1350.478 kiló gubót termelt. Sőt az idén még körülbelül 50—60.000 kilóval többet termeltünk volna, ha véletlen csapás nem éri a tenyésztést. Az Olaszországból a hazai selyemfajok felrészítése végett hozatni szokott petefajok egyikéből származó hernyók ugyanis elhullottak, nagyrészt az ugynevezett renyhékórban, mely betegségnek csirait nem lehet megállapítani a petében, és így az ezen betegség által inficiált peték előre kinem vehetők. Az idén nemcsak a selyemtermelés, hanem a selyemipar után nyújtott kereset is nagyobb mérvben szaporodott. Ezt a következő adatok tüntetik föl: Az idén 105.840 kilóval több gubót termeltek, mint tavaly. Ezen többlet után a beváltásnál kifizettek 185.729 koronát. Ezenkívül a többi beváltott gubó után kilónként átlag nem egészen 28 fillérrel többet fizettek, mint tavaly. Ez is kitesz 346.903 koronát. Ennyivel többet kerestek az idén a selyemtermelők.

A selyemipar utáni kereset szintén jelentékenyen emelkedett az idén. Ugyanis míg tavaly Ujvidéken 120 és Pancsován csak 80 orsón dolgoztak a fonódákban, addig az idén üzemben van Ujvidéken 150, Pancsován az ujonan épült fonódákban 120, Tolnán a szinten új fonódában 120 orsó, Győrött pedig 62 orsón dolgoznak eddig az ottani fonótanítéletben, melyet a végből rendeztek be, hogy munkásokat képezzenek a győri fonóda részére, melyben ez évi októberben kezdik meg a rendes üzemet. E szerint összevéve, az üzemben levő orsók szaporítása folytán 63.000 koronával többet tudnak keresni a selyemfonódákban. Az összes kereseti többlet tehát az idén úgy a selyemtermelés, mint a selyemipar után 595.632 koronára rug. Az összes kereset ez évben mintegy 3.700.000 koronát fog kiteni. A mióta pedig a földmivélségi kormány a selyemtenyésztést újból szervezte, vagy az 1880—1900 évek alatt, összesen 43.189.362 koronát jövedelmezett a selyemtermelés népünk legszegényebb rétegeinek épen tavaszkor,

a midő a szegény nép legjobban van megszorulva. Ezen számadatokban feltüntetett eredmény szolgáljon serkentésül úgy a törvényhatóságoknak, mint egyeseknek, hogy a szederfa tenyésztés mindinkább intenzívebb felkarolás által tegyék lehetővé, hogy minél nagyobb néprétegek foglalkozzanak ezzel az áldásos kereseti ággal.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. KISS KÁROLY.

Kiadói-Nyomda, Szegyakov M. Nagy-Kikindán.

Telefon szám: 15.

Hirdetések.

Nyilttéri közlemény minden sora 20 fl.

Hirdetési díjak: Egész oldal 40 kor. Kisebb hirdetések ezen egységár arányában számítottanak.

Hirdetések fölvetetnek: a fővárosi és külföld nagyobb hirdetési irodákban, Nagy-Kikindán a kiadó hivatalban.

3717 szám tk. 1900.

Arverési hirdetmény.

A billédi kir. Járásbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Muntyin György és társa bobdai lakos végrehajthatónak Bella

Péter bobdai lakos végrehajthatást szenvedő ellen 2000 korona tőke és járulékaik ezek között a jelen kérvényi 40 korona költség kielégítése miatti ügyében a nagy-kikindai kir. törvényszékhez tartozó billédi kir. Járásbiróság területén levő bobdai 456 sztjkvben 388b, 522/a, 869/a, 1096/a, (1246—1247/b) hrszám alatt foglalt s egyharmad részben Mutter Antal s neje Valeth Zsófia, $\frac{2}{3}$ részben Béla Maria Janku Juonné, kiskoru Juon, kisk. Béla Traila és kisk. Béla Grúja tulajdonát képező ingatlanokra 2168 korona, kikiáltási árban és pedig az esetre ha 3900 korona megígértetnék az ingatlan $\frac{2}{3}$ ad részére C 8 sorszám alatt özv. Béla Gyula javára bekebelezett haszonélvezeti joggal, ellenesetben arra való tekintet nélkül, a bobdai 458 sztjkvben 643/a, 837/a, 1064/b és 1336/b hrszám alatt foglalt és Béla Maria Janku Juonné kiskoru Béla Juon kisk. Béla Traila és kiskoru Béla Grúja nevében álló ingatlanra 1124 korona meghatározott kikiáltási árban, és pedig az esetben ha 3800 korona megígértetnék a C 5 alatt özv. Béla Gyula javára bekebelezett haszonélvezeti joggal ellen esetben arra való tekintet nélkül az árverés elrendeltetvén annak Bobda községhezánál leendő megtartására határnapul 1900 évi szeptember hó 12-ik napján d. e. 10 órája kitűzetik azzal, hogy akkor a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban a kiküldött kezéhez felenni vagy neki a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Billéden, 1900 évi jnius hó 30-án.

Kir. tkvi hatóság.

58 1—1

Hauzinger,
kir. albiró.

Szivattyuk MÉRLEGEK

minden neme, házi, mezőgazdasági, építkezési, ipari és egyéb céokra. Legjobb gummi- és kender tömlők.

Mindentéle csövek.

Szivattyu és gépgyártási betéti társaság

I. Schvarzenberggasse 6.

W. GARVENS, Bécs

I. Wallfischgasse Nr. 14.

Kaphatók gép-, vas- s egyéb hasonló kereskedésekben, technikai és vízvezetési üzletekben, kultúróvállalatoknál stb. — Kérjenek határozottan Garvens-szivattyukat. Illetve Garvens-mérleget.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„Stearoptinum“

(Olaj-sebtapasz)

Bámulatosan gyorsan gyógyító olaj-sebtapasz, a mely egyetlen a maga nemében s egy régi család titka.

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

biztosan gyógyítja s a fájdalmát rögtön csillapítja bármily sebeknél: vágás, zuzódás, égés, fagyás, mindenféle kelevény, a női emlők gyuladása és gyűlése, a titkos betegségek, kiütések stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

A hatásáért kezességet vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum“ laboratóriuma.

A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratóriumban:

Budapest, VII. kerület, Mexikói-ut 88. II. 25.

Kis hirdetések

felvételnek e lap
Kiadóhivatalában

Állást keresők, munkaadók, vevők és eladók, bérlők és bérbeadók és mindazok, akik a nagyközönség köréből keresik az érdekelt feleket, hirdessenek a

„Tontáli Közlöny“
Kis hirdetések
rovatában.

A kis hirdetések rovatában: minden szó egyszeri beiktatása 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül.

Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát.

A „Tontáli Közlöny“
kiadóhivatala Népkert-utca
7. szám.

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim szives tudomására hozni, hogy kárpitos műhelyemet a vásár utczában levő Vlachovits-féle házába helyeztem át.

Kiváló tisztelettel
Goldstein Samu
kárpitos.

Speczialista SÉRV-KÖTŐKBEN.

A Keleti-féle cs. és kir. szab. sérvkötő a legtekintélyesebb ezen a nemben, nem csuszlik, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávolítja az eddigi sérvkötők hiányát.

Árak: egyoldali 6 frt. kétoldali 12 frt.

Gyáramban (alapítotott 1878) készülnek ezenkívül: műlábak, műkezek, járó- és nyújtó-gépek, egyenestartók (Hessing-féle rendszer), orthopédiai tűzők, haskötők, görcsérharisnyák és mindentéle gummiárak urak és hölgyek részére. 437, 1-61: Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl

KELETI J. orvos sebészeti mű- és kötőszerszámgyáros
BUDAPESTEN, IV. Koronaherczeg utca 17.
Nagy képez árjegyzék ingyen és bérmentve.

Felette praktikus útra. — Rövid használat után nélkülözhetetlen.

Égészségügyi hatóságok által megvizsgálva.

(Hiv. bizonyl. Bécs jul. 3. 1887.)

Sarg's Kalodont

elismert legjobb

FOGTISZTÍTÓSZER

A szájnak fog- vagy szájjal való öblítése magába véve nem elég a fogak teljes tisztán és jókarba tartására. Erre a célra okvetlenül szükség van egy állandóan üdítő olyan fogéremé használatára, mint a Sarg-féle Kalodont, mely esővekben való praktikus csomagozása miatt ezen követelményeknek teljesen megfelel.

20% engedményt kap mindenki.

GUMMI

és HOLHOLYAG, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható ÖVSZER férfiak és nők részére. Ara tucatonként eredeti párisi minőségben frt 1.—, 2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— és frt 8.—. Bouts americ. tucatzárja frt 3.—, 4.— és frt 5.—.

NŐI ÖVSZEREK: Hasse tanár-féle frt 2.—, Messinga tanár-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 3.— darabonként. Ezen női övszázszor is használhatók.

HÖLGY SZIVACSONK, valódi párisi, tucatonként frt 2.—, 3.—, 4.—, 5.— és frt 6.—.

DIANA ÖV havi kötő nőknek, legjobb a világon, drbjá frt 2.50.

Kimerítő árjegyzék zárt borítékban ingyen és bérmentve.

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl utánvét mellett vagy a pénz előleges beküldése után

J. REIF.

Bécs, Brandstätte 3.

1881-ben alapított hírneves bigeniai specialista cég.

ki e hirdetésre hivatkozik!

Keil-lakk

(Glasur)

legkitünőbb mázoló szer puha padló számára.
1 nagy palack ára frt 135 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 45 kr.

Arany-fénymáz

képkertek stb. bearanyozására 1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók:

Angner István János ezégnél
Nagy-Kikinda.

